

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Meipoortstraat 64

Monumentnummer : GM226

Straat : Meipoortstraat
Huisnummer : 64
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 DL

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2541

Naam object : De Wildeman
Bouwjaar : late middeleeuwen/XIXc
Architect : N.b.
Bouwstijl : Baksteenklassicisme
Oorspronkelijke functie : winkel/woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 02-10-2017
Datum aanwijzing : 19-06-2018

Situering

Pand gelegen aan de Meipoortstraat in de historische binnenstad van Doesburg. Het pand heeft gemeenschappelijke bouwmuren met de buurpanden en staat met de voorgevel in de rooilijn.

Opbouw

Tweelaags pand op een samengestelde plattegrond bestaande uit twee historische casco's met achterhuis achter een gemeenschappelijke voorgevel. Het pand heeft een kelder, begane grond, verdieping en een zolder onder zadeldaken achter een gemeenschappelijk dakschild. De kelder bevindt zich aan de straatzijde. De

bovenwoningen heeft een eigen opgang. Aan de achterzijde een enkellaags uitbouw onder plat dak.

Historie

De Meipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Meipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het pand Meipoortstraat 64 bestaat uit twee casco's. Afgaande op de foto's van de laatste verbouwing en getuige de aanwezige kelder van het pand is het rechter casco van laat-middeleeuwse oorsprong. Uit deze tijd zijn behalve de bouwmuren en de kelder ook diverse balken bewaard gebleven. Mogelijk in de eerste helft van de 17^e eeuw is de kapconstructie van het achterhuis vernieuwd. Vermoedelijk rond 1870 zijn beide huizen samengevoegd achter de huidige, gemetselde voorgevel. Het rechter deel kreeg een aparte opgang en een bovenwoning, het linker deel is toen voorzien van een kleine, klassicistisch vormgegeven winkelpui. Deze is na 1955 gemoderniseerd en in 1992 geheel verwijderd ten behoeve van een schuifvenster. In 2013 vond een verbouwing plaats, waarbij op de begane grond met doorbraken beide casco's zijn verbonden en een grote woonkamer werd gecreëerd. Ook werd de achtergevel links aangepast ten behoeve van openslaande deuren en is in het achterhuis een nieuwe trap geplaatst. Tussen 2013 en 2017 zijn in de voorgevel de ramen vervangen voor exemplaren met dubbel glas.

Exterieur

Meipoortstraat 64 heeft een vier vensterassen brede bakstenen, gemetselde gevel van twee bouwlagen hoog met een dubbele entree rechts en drie schuifvensters links. De gevel staat op een lage, gepleisterde plint en heeft een symmetrische opbouw met in het midden twee dicht bij elkaar geplaatste schuifvensters, geflankeerd door twee brede muurdammen en schuifvensters. De gevel is geheel uitgevoerd in baksteen, gemetseld in kruisverband en voorzien van een gesneden voeg, die in het verleden is vervangen. Op de begane grond wordt de symmetrie van de gevel onderbroken door twee entrees, die elk bestaan uit een paneeldeur met drie panelen met boven een geprofileerd kalf een tweeruits bovenlicht. In de plint tussen beide deuren een klein getoogd kelderlicht. Een tweede kelderlicht is eveneens in de plint opgenomen onder de middelste muurdam tussen beide centrale schuifvensters. Geheel links een in 1992 geplaatst schuifvenster. Het omliggende metselwerk is toen nieuw opgetrokken. De vensters hebben houten lekdorpels. Alle gevelopeningen zijn ontlast met anderhalf steens strekse bogen.

De gevel is op de eerste verdieping voorzien van vier schuifvensters met wisseldorpel en zesruits raamindeling en voorzien van houten lekdorpels. De ramen zijn gevat in grenen kozijnen waarvan de pen-gat-verbindingen zijn gezekerd met toognagels. De ramen zijn recent vervangen door dikkere exemplaren om het plaatsen van dubbelglas mogelijk te maken. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een fors hoofdgestel, bestaande uit een architraaf, een vlak fries en een kroonlijst waarin de goot

is opgenomen. Op het fries is de huisnaam "De Wildeman" geschilderd. Dit is na 1990 gebeurd.

Het voorste dakvlak is asymmetrisch als gevolg van de flauwere rechter dakhelling en is belegd met grijs gesmoorde oude holle pannen. De overige dakvlakken zijn afwisselend met rode en grijs gesmoorde pannen belegd.

De achtergevel van het linker casco staat vrij aan een kleine binnenplaats. De gevel is geheel gepleisterd en heeft op de begane grond een in 2013 geplaatste dubbele deur met kalf en vierruits bovenlicht. Tevens is toen de opening verbreed en het flankerende metselwerk vernieuwd.

De verdiepingvloer is gemarkeerd door twee gesmede staafankers. Op de verdieping een voormalig schuifvenster, waarvan in het verleden het onderraam is vervangen door twee naar binnen draaiende ramen met elk twee ruiten. Boven een eenvoudig kalf een tweeruits bovenraam. De geveltop is in het bezit van een enkelraams venster met houten kozijn. De gevel is hier niet geverfd, de portlandcement is vrij in het zicht. De beëindiging is uitgevoerd met windveer en deklat. Onder de windveer is links en rechts een bouwspoor aanwezig van een oudere, steilere dakhelling.

Aan de binnenplaats is ook de zijgevel gesitueerd van het achterhuis van het rechter casco. Het is een gepleisterde, hoge, verdiepingloze gevel voorzien van houten vensters met zesruits ramen, die alle recent zijn vervangen. De kozijnen hebben houten lekdorpels. De aanwezigheid van de zoldervloer wordt gemarkeerd door gesmede staafankers. De gevel wordt beëindigd met een houten bakgoot op klossen die met een zinken kraal is afgewerkt. De dakvlakken van het achterhuis zijn met rood gebakken, oude holle pannen belegd.

De binnenplaats wordt aan de achterzijde afgesloten met een gevel van een enkellaags uitbouw uit 1973, die aan de andere zijde grenst aan de tuin. De uitbouw wordt hier verder niet beschreven.

Interieur

Kelder: bevindt zich aan de straatzijde van het rechter casco van het huis en is bereikbaar via een gemetselde trap onder de opgang naar de bovenwoning, rechts in de plattegrond. De kelder is een tongewelfde ruimte met de kruin van het met bakstenen gemetselde gewelf evenwijdig aan de straat en is voorzien van twee kleine steekgewelven voor kelderlichten aan de straat. De keldervloer is van beton.

Begane grond: De indeling bestaat uit een kleine hal met opgang geheel rechts naar de voormalige bovenwoning met ernaast de vestibule en gang van de benedenwoning. De trap naar de bovenwoning is een rechte steektrap met een geprofileerde wel en twee geprofileerde houten handlijsten. De vestibule is van de gang afgescheiden door een tochtdeur met paneel beneden en negenruits glasvak in het bovendeel. Dit is uitgevoerd met een grote centrale ruit, omkaderd met gekleurde smalle ruiten en kleine vierkante ruiten in de hoeken. Boven een geprofileerd kalf is een meerruits raam in een rondboog gevat dat eveneens is voorzien van gekleurd glas.

De gang achter de tochtdeur geeft toegang tot de woonkamer links in de plattegrond en voert naar een hal met trappenhuis centraal in het huis. Vanuit de centrale hal voert een doorgang naar het deel van de woonkamer in het linker casco. De woonkamer krijgt daglicht door drie schuifvensters in de voorgevel en dubbele deuren met glas links achter in de achtergevel van het linker casco. Twee grote, getoogde doorgangen verbinden de beide delen van de woonkamer in het linker en rechter casco tot één vertrek. De kamer is geheel met moderne materialen en een glad

afgewerkt plafond afgewerkt. Een oudere afwerking of constructie is niet waargenomen, maar afgaande op foto's genomen tijdens de verbouwing in 2013 wordt de verdiepingsvloer gedragen door een enkelvoudige balklaag van boskant bezaagde eiken balken. Een witte, marmeren schouw tegen de gangmuur is tijdens een vorige verbouwing ingebracht.

De gang voert naar het achterhuis rechts waar een keuken met eetkamer is gesitueerd. De indeling en afwerking van de keuken is modern, met uitzondering van de zolderbalklaag. Het betreft een samengestelde, eiken balklaag met moer- en kinderbinten, waarbij de moerbalken zijn voorzien van eenvoudig geprofileerde sleutelstukken. De kinderbinten zijn niet in het zicht; de vakken tussen de moerbalken zijn met een glad plafond afgewerkt. De keuken staat in verbinding met een tuinkamer in een éénlaags uitbouw aan de achterzijde. Deze moderne ruimte wordt verder niet beschreven.

Vanuit de centrale overloop op de scheiding tussen het voor- en het achterhuis voert een moderne, historiserende trap naar de verdieping. In het trappenhuis is de strijk balk met sleutelstuk van de zolderbalklaag in het zicht. Interessant is de wijze hoe de gevel tussen voor- en achterhuis is opgevangen; hiervoor is een zwaar gedimensioneerde eiken plaatvormige balk gebruikt, die links in de zijmuur is opgelegd en rechts in de gangmuur. Om doorbuigen te voorkomen is de balk in het verleden met twee gesmede hangijzers opgehangen aan de eiken strijk balk in het achterhuis aan de andere kant van de muur.

Eerste verdieping: de trap vanuit de centrale hal landt op de zolder van het achterhuis, waar via een korte overloop twee achter elkaar gesitueerde ruimten toegankelijk zijn. De worden door ondergeschikte tussenwanden van elkaar gescheiden. Op zolder is de eiken kapconstructie gedeeltelijk in het zicht. Deze bestaat uit drie eiken dekbalkgebinten met gekromde spantbenen. De korbeels zijn zowel onder als boven gepend en met houten toognagels gezekerd. De gebinten zijn opeenvolgend genummerd door middel van gehakte telmerken. De windschoren zijn verwijderd. De constructie ondersteunt met flieringbalken de geschilde, naaldhouten daksporen, die om de drie sporenparen onderling met haanhouten zijn gekoppeld. De vloer bestaat uit brede grenen delen. Aan de andere zijde van de zolder is bij de aanlanding van de trap de gevel tussen het hoofdhuis en achterhuis geheel in het zicht. Deze is gemetseld van kloostermoppen en voorzien van een vertinlaag. Een historisch, zogenaamd kloostervenster is in het verleden in etappes dichtgemetseld. Het wordt ontlast met een halfsteens segmentboog. Halverwege het venster is een eiken latei opgenomen. Het venster heeft een houten onderdorpel. Rechts van het venster staat een historisch schoorsteenkanaal tegen de gevel.

Via een doorgang links van het venster is vanaf de overloop op zolder van het achterhuis de eerste verdieping van het voorhuis toegankelijk. Het vloerniveau in het voorhuis ligt een viertal traptreden lager dan het achterhuis. De vertrekken in het voorhuis zijn toegankelijk via een L-vormige gang, met de lange zijde parallel aan de voorgevel en de korte zijde rechts naar achteren, aansluitend op het hoogteverschil. Halverwege de lange gangzijde vangt een rondboog op imposten de bouwmuur tussen de twee casco's van het huis op. De kamers op de verdieping van het voorhuis hebben vanaf het eind van de 19^e eeuw deel uit gemaakt van een aparte bovenwoning met eigen opgang. In een kamer aan de achterzijde was de keuken ondergebracht, waarvan de houten hoekschouw bewaard is gebleven. Een grote slaapkamer aan de straatzijde was als woonkamer in gebruik en is in het bezit van een stucplafond met geprofileerde perklijst. De schouwboezem in deze kamer eindigt met een rijk geprofileerd hoofdstel

als overgang naar het plafond dat in het midden is voorzien van een cirkelvormige perklijst. De kamers worden van daglicht voorzien middels schuifvensters, waarvan recent de ramen zijn vervangen om dubbele beglazing mogelijk te maken. De vertrekken zijn toegankelijk via paneeldeuren met architraaflijsten op de kozijnen. De vloer bestaat uit brede grenen delen.

In het rechter deel van de plattegrond landt de oorspronkelijk trap naar de bovenwoning en voert een andere trap naar de zolder van het voorhuis. Deze trap is toegankelijk via een doorgang met een tweede rondboog op imposten.

Zolder: op zolder is de kapconstructie geheel in het zicht. Beide casco's zijn voorzien van een met moderne houtplaten beschoten sporenkap die in de tweede helft van de 20^e eeuw integraal is vervangen. Daarbij is de opzet en hoofdvorm van de oude kap aangehouden. Beide kappen zijn aan de straatzijde met een dakschild optisch en constructief verbonden.

Bouwdossiers

05-02-1973 het bouwen van een garage en voliere
24-08-1992 het reconstrueren van de voorgevel
2013 verbouw

Literatuur

Boer, P. (Arcx), *Meipoortstraat 64 in Doesburg. Bouwhistorische waarneming*, Doesburg 2013 (rapport)

Haans, F.A.C., H.J. van Capelleveen, *Beschrijving Meipoortstraat 64 Doesburg*, 19-5-1990, (adviesnr. 74)

Waardering

Het pand heeft een oudere constructieve kern en kreeg rond 1870 het huidige aanzien. Het pand is wat betreft de negentiende-eeuwse gevelarchitectuur goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de (gave verhoudingen van de) gevelarchitectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en de historische bouwmassa, die in het bijzonder tot uitdrukking komt in de aanwezige kelder en de balklagen en kapconstructie van het achterhuis. De negentiende-eeuwse typologie van winkel-woonhuispand is door de sloop van de winkelpui in 1992 minder herkenbaar geworden, maar het aangebrachte venster op die plaats detoneert niet.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het huis is architectuurhistorisch van belang als bewaard gebleven voorbeeld van een (voormalig) woon-winkelpand in sober baksteenklassicisme. Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving. Het pand is van cultuurhistorische waarde vanwege het behouden gebleven beeld van representatief woonhuis met oudere kern en de daarmee samenhangende verkavelingscontinuïteit.